

Risico's door afval voorkomen is goed voor iedereen, dichtbij of ver weg, ook voor de planeet.

Fiche 9.6. Afvalbeheer

Definities

"Afval" is elke stof of elk voorwerp waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen.

"Gevaarlijk afval" verwijst naar afvalstoffen die een of meerdere gevaarlijke eigenschappen vertonen voor de gezondheid van de mens of voor het milieu.

Bijvoorbeeld: oplosmiddelen, zuren, basen, gebruikte olie, verf, lijm, vernis, white spirit, batterijen, printpatronen/toners, lege bussen van gevaarlijke producten enz.

"Inert afval" is afval dat door zijn fysisch-chemische samenstelling de functies van de bodem, de lucht of het water niet kan veranderen, noch het milieu of de gezondheid van de mens kan schaden.

"Te verwaarlozen industrieel afval" is afval dat geen gevaarlijk afval en geen inert afval is. Bijvoorbeeld: papier/karton, plastic, afval van klasse 2, hout, groenafval, organisch afval enz.

Afvalbeheer is een proces dat zowel de productie en verwerking van afval als de vermindering van de vervuiling die het veroorzaakt behelst.

- Afvalproductie heeft te maken met de keuze van producten (aankoop) en het gebruik en de terugwinning ervan.
- Afvalverwerking heeft te maken met de scheiding, de inzameling, het vervoer, de verwerking en/of opslag, en uiteindelijk de ecologische terugwinning van afval.

Hiërarchie van afvalverwerking

Een goed afvalbeheer is gebaseerd op een optimaal afvoersysteem.

1. **Preventie:** het is vooral belangrijk om een afvalberg te voorkomen (het beste afval is afval dat niet geproduceerd wordt)
2. **Hergebruik:** als afval produceren onvermijdelijk is, is het beter om het te hergebruiken.
Bijvoorbeeld: kleding, elektrische apparaten, gebruikte meubelen enz. aan een tweedehandswinkel geven.
3. **Recycling:** voor afval dat niet hergebruikt, maar wel gerecycled kan worden.
Bijvoorbeeld: zakken die herbruikbare grondstoffen bevatten, zoals plastic, glas, papier enz.
4. **Verbranding:** als afval niet gerecycled kan worden, wordt het verbrand. Zo kan er bijvoorbeeld energie teruggewonnen worden, waarmee elektriciteit, warmte enz. geproduceerd wordt.
5. **Storten:** de allerlaatste optie. Alleen afval dat niet verbrand kan worden, mag gestort worden (bv.: keramische tegels, wc-potten enz.).

1. Preventie

2. Hergebruik

3. Recycling

4. Verbranding

5. Storten

Regionale bevoegdheden

In België valt het beleid rond afvalbeheer onder de verantwoordelijkheid van de gewesten, met uitzondering van radioactief afval en de doorvoer van afval.

Daarom moeten de gewesten afvalbeheerplannen opstellen en de verschillende soorten afval definiëren om ze gescheiden in te zamelen.

De gewestelijke wetgeving vertrouwt de gemeenten (of intercommunales) de opdracht toe om de inzameling, de verwerking en de terugwinning van huishoudelijk afval te organiseren, via containerparken. Verschillende gewestelijke instanties zorgen voor de goede werking van het afvalbeleid. Daaronder:

- in het **Brusselse Gewest**: Leefmilieu Brussel, BIM, en net.brussels;
- in het **Vlaamse Gewest**: Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse overheid

Een stapje verder...

Er zijn nog andere wettelijke verplichtingen in verband met afvalbeheer:

- voor gevaarlijk afval bestaan er lijsten van gevaarlijke afvalstoffen en het afval moet via een erkende inzamelaar afgevoerd worden;
- terugnameplicht: importeurs, producenten of assembleurs die bijvoorbeeld een elektrisch apparaat op de markt brengen, moeten ervoor zorgen dat dat apparaat, zodra het niet meer in gebruik is, ingezameld en verwerkt wordt.

Voor bepaalde afvalstoffen nemen beheersorganen de terugnameplicht op zich, bv.:

- Recupel voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur;
- Bebat voor batterijen, accu's, zaklampen;
- pharma.be voor vervallen en niet gebruikte geneesmiddelen;
- Valipac voor niet-huishoudelijke verpakkingen;
- Fost Plus voor huishoudelijke verpakkingen.

Goede praktijken bij het sorteren en opslaan van afval

- Papier en karton zijn 100% recyclebaar. Ze maken nagenoeg 80% uit van alle afval dat in kantoren geproduceerd wordt. Als ze juist gesorteerd worden, kunnen ze goedkoper verwerkt worden.
- Het is van groot belang dat afval per soort gesorteerd wordt, en wel voor de veiligheid van de werknemers die het verwerken. Voorbeelden:
 - geen gebroken glas in vuilniszakken voor huishoudelijk afval steken;
 - geen verpakkingen van gevaarlijke producten in de zak voor plasticafval steken.
- Vuilniszakken niet te zwaar maken (maximaal 15 kg), zodat ze gemakkelijker hanteerbaar zijn.
- Geen afval in een niet-geschikte verpakking steken of overgieten (bv.: in een verpakking voor voedingsproducten).
- Gevaarlijk afval binnen bewaren (of op een overdekte plaats), in een hermetisch afgesloten houder op een opvangbak.
- Geen afval opslaan in doorgangszones of nooduitgangen.

